

Uvod

Banke

Osiguranje

Investicijski fondovi

Mirovinski fondovi

Tržište kapitala

Leasing

Factoring

4

8

14

18

22

26

30

34

UVOD

VAŽNOST FINACIJSKE EDUKACIJE I FINACIJSKE PISMENOSTI

U današnje vrijeme financijsko obrazovanje pojedinaca postaje sve važnije zbog sve složenijih financijskih proizvoda i usluga u rastućim i sve dinamičnijim financijskim tržištima.

Kako bi se primjereno zaštitili pojedinci i podigla razina njihove financijske pismenosti, potrebno je ustrojiti i provoditi sveobuhvatno financijsko obrazovanje pojedinaca svih uzrasta, od predškolske djece do osoba starije životne dobi. Financijsko obrazovanje mora biti prilagođeno svakoj ciljanoj skupini te mora poticati odgovoran odnos pojedinaca prema financijskim proizvodima i uslugama.

Financijski obrazovani pojedinci sposobniji su donositi utemeljene odluke o osobnim ili obiteljskim financijama, financijskim proizvodima i uslugama koje će potencijalno koristiti.

Hrvatska gospodarska komora (HGK), kao samostalna stručna institucija, u skladu sa Zakonom zastupa i promiče interese svojih članica te nudi čitav niz informacija, baza podataka, poduzetničkih edukacija, pravno savjetovanje, pomaže u pronalasku poslovnih partnera, sufinancira nastupe na sajmovima, nudi informacije o izvorima financiranja poduzetnika te savjetuje pri apliciranju za EU sredstva.

Financijske institucije članice su devet strukovnih udruženja u okviru Sektora za financijske institucije i ekonomske analize.

Zadaća je udruženja koordinirati i promicati zajedničke interese djelatnosti uz podršku Hrvatske gospodarske komore.

Ministarstvo financija odgovorno je za pripremu i provođenje vladine fiskalne politike. Njegovi su ciljevi pridonositi stabilnom rastu gospodarstva, povećanju prosperiteta i kvalitete života te zaposlenosti za sve hrvatske građane. Jedan od najvažnijih poslova Ministarstva je priprema državnoga proračuna te upravljanje proračunskim prihodima i rashodima, odnosno novcem poreznih obveznika.

Uz ostale funkcije Ministarstvo financija analizira i prati ekonomska kretanja iz područja financijskoga sustava, predlaže i provodi mjere za unapređenje sustava kreditnih institucija i osiguranja depozita, sustava osiguranja, sustava tržišta kapitala, investicijskih fondova i zaštite ulagatelja, platnih sustava i sustava nadzora financijskih institucija te nadzire financijske institucije sukladno zakonskim ovlastima.

FINACIJSKA EDUKACIJA

- ❶ **Financijska pismenost**
sposobnost donošenja odgovarajućih odluka u upravljanju osobnim ili obiteljskim financijama
 - ⊖ informiranost
 - ⊖ znanje
 - ⊖ vještine
 - ⊖ stav
 - ⊖ ponašanje
- ❷ **Financijska sposobnost**
sposobnost upravljanja svojim financijskim resursima
 - ⊖ pokrivanje rashoda prihodima
 - ⊖ praćenje osobnih i obiteljskih financija
 - ⊖ planiranje
 - ⊖ informiranje o financijskim proizvodima i uslugama
 - ⊖ pravilan odabir financijskih proizvoda i usluga
 - ⊖ poznavanje regulatornog okvira

Hrvatska narodna banka (HNB) je središnja banka Republike Hrvatske. Glavni joj je zadatak očuvanje stabilnosti valute i opće likvidnosti u plaćanjima u zemlji i inozemstvu. HNB vodi monetarnu i deviznu politiku, upravlja međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske i izdaje hrvatski novac – kunu. Uz ostale funkcije središnje banke, HNB je odgovoran za licenciranje, reguliranje i nadzor poslovanja kreditnih institucija – banaka, štednih banaka i stambenih štedionica. Licenciranje se odnosi na izdavanje i oduzimanje odobrenja za rad kreditnih institucija, odnosno odobrenja za članstvo u upravama kreditnih institucija. Reguliranje se odnosi na donošenje podzakonskih propisa kojima se uređuje poslovanje i kojima se utvrđuju standardi sigurnog i stabilnog poslovanja. Nadzor predstavlja provjeru posluju li kreditne institucije u skladu s načelom sigurnog i stabilnog poslovanja, odnosno poštujući sve relevantne zakonske propise.

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA) nadzorno je tijelo koje provodi licenciranje, regulaciju i nadzor nebankarskog financijskog sektora s ciljem promicanja i očuvanja njegove stabilnosti. Nebankarski financijski sektor obuhvaća tržište kapitala, osiguranja, leasinga i faktoringa, investicijske fondove te drugi i treći stup mirovinskog osiguranja. Pravne i fizičke osobe koje na tim tržištima pružaju financijske usluge Hanfini su subjekti nadzora, a zadaća je Hanfe osigurati da oni posluju u skladu s propisima koji se odnose na navedena područja.

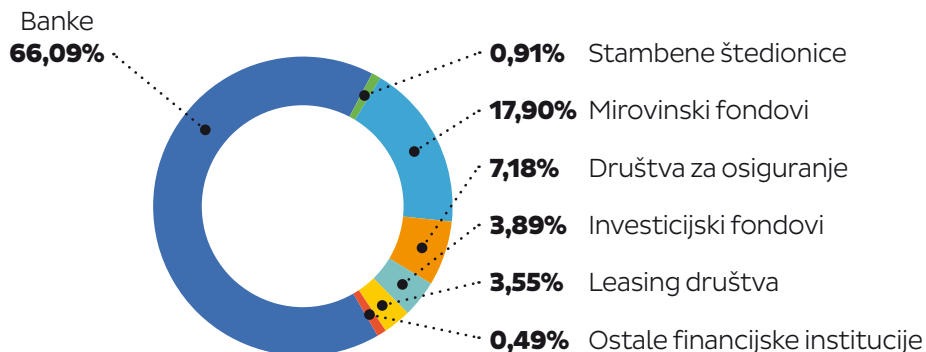
FINANCIJSKI SEKTOR U REPUBLICI HRVATSKOJ

Financijski sustav je ukupnost nositelja ponude i potražnje novčanih sredstava ili financijskih oblika koji integrirani pravnim normama i regulacijom, omogućavaju trgovanje novcem i novčanim viškovima, određujući pri tome cijene financijskim proizvodima – u prvome redu kamatne stope i očekivanja u budućnosti.

Zadatak je financijskoga sustava mobilizirati sva novčana sredstva koja mogu poslužiti kao zajam i prenijeti ih, odnosno **transferirati** od štediša, onima koji ih trebaju za potrošnju ili za investicije. Druga temeljna zadaća financijskoga sustava je usmjeravajuća, odnosno **alokativna**. Raspoloživi novčani kapital financijski sustav usmjerava u one pothvate koji su profitabilni i ekonomski opravdani. Sve ostale funkcije i zadaci proizlaze iz ovih dviju temeljnih funkcija financijskoga sustava.

STRUKTURA IMOVINE FINANCIJSKOG SEKTORA

Financijske institucije	Imovina na 30.06.2019. (u mlrd. HRK)	Udjel
Banke	411,9	66,09%
Stambene štedionice	5,7	0,91%
Investicijska društva	0,1	0,01%
Društva za upravljanje investicijskim fondovima	0,3	0,05%
Investicijski fondovi	24,3	3,89%
Društva za upravljanje mirovinskim fondovima	0,7	0,12%
Mirovinski fondovi	111,5	17,90%
Mirovinska osiguravajuća društva	0,6	0,09%
Društva za osiguranje	44,7	7,18%
Leasing društva	22,2	3,55%
Factoring društva	1,3	0,21%
Ukupno	623,3	100,00%

Izvor: HNB, HANFA, RMOD
Obrada: HGK

BANKE

NAJVAŽNIJA POSREDNIČKA FINANCIJSKA INSTITUCIJA

BANKA je financijska institucija kojoj je glavna djelatnost posredovanje u novčanim i kreditnim poslovima. Banka prima novčana sredstva u polog (depozit) i plasira ih u kredite i tzv. novčane investicije, baveći se usto i financijskim uslugama. Depozitni i kreditni poslovi najvažnije su obilježje banke, a ona ih obavlja istodobno i kontinuirano kao svoje temeljne aktivnosti. Banke su najvažnije posredničke financijske institucije i predstavljaju glavninu financijskog sustava svih zemalja. Bankovni je posao javni interes zbog čega se osnivanje i poslovanje banaka uređuje posebnim zakonom (Zakon o kreditnim institucijama). Zakonska definicija precizno definira banku te određuje koje poslove banka smije raditi.

PLATNE KARTICE I PLAĆANJA PUTEM INTERNETA

PLATNE KARTICE – instrument bezgotovinskoga plaćanja koji omogućuje plaćanje robe i usluga te podizanje gotovine.

- **Debitna platna kartica** u pravilu je vezana uz tekući račun i/ili žiro-račun i omogućuje plaćanje i podizanje gotovine do iznosa sredstava raspoloživih na računu (uključujući i iznos odobrenoga dopuštenoga prekoračenja po tekućem računu).
- **Kreditna kartica** omogućuje kupnju robe i usluga s odgodom plaćanja, a može se koristiti i za podizanje gotovine na bankomatima. Izdaje se kreditno sposobnom potrošaču.
- **Revolving kreditna kartica** je kartica s odobrenim osobnim limitom potrošnje (revolving kredit), pri čemu imatelj takve kartice sam odlučuje o iznosu kredita kojim će se koristiti, o načinu te o dinamici vraćanja iskorištenog iznosa.
- **Prepaid kartica** je vrsta platne kartice kojom se ne može kupovati s odgodom plaćanja, nije vezana uz račun u kreditnoj instituciji, potrebno je uplatiti određeni iznos sredstava nakon čega se može obavljati kupnja dok se uplaćeni iznos ne potroši.

BANKOMAT (ATM) – elektromehanički uređaj koji omogućuje korisnicima platnih instrumenata podizanje i/ili polaganje gotovog novca, prijenos sredstava, korištenje usluge davanja informacija o stanju na transakcijskom računu i drugih usluga.

EFT POS – uređaj namijenjen bezgotovinskom plaćanju pomoću kojeg se transakcije provode elektroničkim putem.

INTERNETSKO (ELEKTRONIČKO) BANKARSTVO – financijski servis banke koji omogućava korisniku osobno i izravno obavljanje i pregled financijskih transakcija i stanja. Za korištenje internetskog bankarstva potreban je pristup elektroničkom uređaju spojenom na računalnu mrežu i sredstvo za prijavu u sustav koje dodjeljuje banka (obično su to tokeni, m-tokeni, čitači kartica i sl.) te osobni identifikacijski broj (PIN).

MOBILNO BANKARSTVO – omogućuje pristup vlastitim bankovnim računima i obavljanje određenih financijskih transakcija po tim računima te pristup određenim informacijama (npr. provjera stanja i prometa po računima i karticama) putem posebne aplikacije na pametnome mobilnom telefonu.

NEKOLIKO SAVJETA ZA SIGURNIJU UPOTREBU KARTICA

Karticu nikad ne ostavljajte bez nadzora u vrijeme obavljanja transakcije; ne dajte da netko drugi koristi vašu karticu za obavljanje transakcija; odmah prijavite izgublenu ili ukradenu karticu; zapamtite PIN i lozinku te uništite svu korespondenciju koja sadrži PIN-ove; izaberite PIN i lozinku koje je teško pogoditi; nikada ne unosite PIN putem telefona; ukoliko sumnjate da je netko saznao vaš PIN, smjesta ga promijenite; prilikom unosa PIN-a na bankomatu zaklonite tipkovnicu i sl. **Vodite računa** o urednom podmirivanju obveza po karticama te o limitima potrošnje koji su određeni od izdavatelja kako bi se izbjeglo plaćanje zateznih kamata, a preporuka je i voditi evidenciju o plaćanjima karticom.

Virtualne valute – digitalni prikaz vrijednosti i mogu se smatrati specifičnom vrstom imovine koju su njezini imatelji spremni držati i/ili elektronički razmjenjivati te se njome međusobno sporadično koristiti za plaćanja, u skladu s uvjerenjem da takve valute imaju stvarnu vrijednost. Nisu novac jer ne ispunjavaju osnovne funkcije novca. Pri ulaganju u virtualne valute ne postoji nikakav sustav osiguranja, a prisutan je i velik broj operativnih i drugih rizika gubitka imovine.

BANKE – OSNOVNI POJMOVI

TEKUĆI RAČUN

Transakcijski račun koji banka otvara na zahtjev potrošača u svrhu primanja redovitih ili povremenih uplata i obavljanja isplata u granicama raspoloživih sredstava na računu, pri čemu se u raspoloživa sredstva uključuje i iznos okvirnoga kredita (dopuštenog prekoračenja tzv. minusa po računu) ako ga potrošaču odobri kreditna institucija.

ŠTEDNJA

U pravilu predstavlja oročena novčana sredstva u kreditnoj instituciji koja se ugovara na određeni rok s pravom na kamatu koja se obično isplaćuje po isteku ugovorenoga roka na koji su sredstva oročena.

EFEKTIVA

Novac koji je materijalno re-prezentiran u obliku novčanica i kovanoga novca, predstavlja bankarski izraz za gotovinu.

INSTRUMENTI OSIGURANJA KREDITA (KOLATERAL)

Sredstva naplate potraživanja koja banci stoje na raspolaganju u slučaju kada klijent prestane otplaćivati kredit ili ga otplaćuje neredovito.

ŽIRO-RAČUN

Transakcijski račun koji je kod fizičkih osoba ponajprije namijenjen povremenim primanjima (poput rente, honorara i sl.), a za maloljetnike se otvara u svrhu ostvarivanja priljeva na osnovi stipendija, nagrada učenika na natjecanjima te rada učenika i studenata u servisima/udrugama, na sezonskim ili nekim drugim sličnim poslovima. Raspolaganje sredstvima na žiro-računu dopušteno je uz korištenje kartice računa, i to do iznosa vlastitih sredstava bez mogućnosti ugovaranja dopuštenoga prekoračenja.

ANUITET

Obrok ili rata otplate kredita koji se otplaćuje postupno, prema posebnom amortizacijskom planu, pri čemu su u anuitet uključeni i dio duga i pripadajuće kamate. Anuiteti dospijevaju mjesečno, polugodišnje ili godišnje.

HIPOTEKA

Dobrovoljno založno pravo koje se na stvari, najčešće na nekretnini, zasniva bez predaje stvari u posjed založnom vjerovniku (kreditnoj instituciji) i koje ga ne ovlašćuje da drži zalog u posjedu.

KREDIT (bankovni kredit)

Predstavlja ustupanje određene količine novčanih sredstava od strane zajmodavca (vjerovnika) zajmoprimcu (dužniku) uz obvezu da mu ih ovaj vrati u određeno me roku i plati pripadajuće kamate, pri čemu se sklapa ugovor.

DOSPIJEĆE

Dan kada kredit, rata kredita, dužnički vrijednosni papir ili kakva druga obveza dospijevaju i trebaju biti isplaćeni.

JAMAC I SUDUŽNIK

Osobe koje zajedno s korisnikom kredita solidarno jamče banci za redovitu otplatu te daju suglasnost da u slučaju neredovite otplate kredita, banka može od njih naplatiti svoja potraživanja. Sudužnik pored navedenoga jamstva ujedno pojačava kreditnu sposobnost korisnika kredita, u kreditu je potreban kada korisnik kredita nije u potrebnoj mjeri kreditno sposoban (npr. kada nema dovoljno visoku plaću za traženi iznos kredita).

KAMATA

Cijena upotrebe tuđih novčanih sredstava tj. cijena koju kreditna institucija obračunava i naplaćuje za korištenje sredstava odobrenoga kredita (aktivna), odnosno cijena koju kreditna institucija plaća za sredstva koja su uložena kao depozit (pasivna).

KAMATNA STOPA (KAMATNJAK)

– postotak duga što ga u nekom razdoblju dužnik treba platiti vjerovniku kao kamatu.

DEPOZIT (novčani)

Novčana sredstva različitih vlasnika koje banka i druge depozitne ustanove prikupljaju na svojim računima i iz njih odobravaju kredite. Vlasnicima depozita plaća se tzv. pasivna kamata.

OSIGURANJE DEPOZITA

Sustav koji omogućava zaštitu deponenata od gubitka depozita u kreditnoj instituciji (banka, štedna banka ili stambena štedionica) u kojoj je nastupio osigurani slučaj. Osiguran je iznos koji deponent ima u kreditnoj instituciji na dan nastupa osiguranog slučaja, a najviše do iznosa od 100.000 eura u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju HNB-a važećem na dan nastupa osiguranog slučaja.

VALUTNA KLAUZULA

Instrument zaštite kojim se iznos neke ugovorene veličine veže uz tečaj strane valute, a u ugovorima s kreditnom institucijom znači da se odobreni iznos (kredit) ili primljeni iznos (depozit/štednja) kunskih sredstava tijekom ugovornog odnosa korigira za promjenu vrijednosti tečaja strane valute (uz koju je valutna klauzula vezana) u odnosu na domaću valutu. U ugovorima o kreditu koji su ugovoreni s valutnom klauzulom vezanom uz neku stranu valutu iznos odobrenoga kredita nominiran je u stranoj valuti, ali se sva plaćanja po takvome kreditu obavljaju u domaćoj valuti.

KREDITNA SPOSOBNOST

Sposobnost redovitog podmirenja obveza u iznosima i rokovima dospjeća.

ELEKTRONIČKE PLATNE TRANSAKCIJE

Elektroničke platne transakcije jesu platne transakcije inicirane i izvršene na način koji uključuje korištenje elektroničke platforme ili uređaja (npr. internet, mobilne aplikacije, POS uređaji i dr.).

TEČAJ

Cijena jedinice strane valute izražena brojem jedinica domaće valute (ili inverzno). Valja razlikovati kupovni (onaj po kojem banka želi kupiti jednu jedinicu neke valute) i prodajni (onaj po kojem banka želi prodati jednu jedinicu) te srednji tečaj HNB-a.

STAMBENA ŠTEDNJA

Organizirano prikupljanje novčanih sredstava – depozita od fizičkih i pravnih osoba radi rješavanja stambenih potreba stambenih štediša odobravanjem stambenih kredita uz financijsku potporu države na području Republike Hrvatske. Stambenu štednju prikupljaju stambene štedionice.

ELEKTRONIČKI NOVAC

Elektronički novac je elektronički ili magnetski pohranjena novčana vrijednost koja je izdana nakon primitka novčanih sredstava u svrhu izvršavanja platnih transakcija u smislu zakona kojim se uređuje platni promet i koju prihvaća fizička ili pravna osoba koja nije izdavatelj toga elektroničkog novca, a koja čini novčano potraživanje prema izdavatelju. Primjer elektroničkog novca su prepaid kartice (poklon kartice) koje izdaju banke i kartične kuće.

OSIGURANJE

OSIGURANJE – transfer rizika s osiguranika na društvo za osiguranje

Društva za osiguranje su financijske institucije, pripadaju skupini nebankovnih, nedepozitnih i nekreditnih financijskih institucija, i jedina u financijskom sustavu imaju funkciju osiguranja.

Smisao poslovanja društava za osiguranje je preuzimanje i upravljanje rizikom. Rizik je sastavni dio svih poslovnih odnosa i procesa, funkcioniranja gospodarstava, financijskih sustava, a sastavni je dio i premije osiguranja, cijena i kamatnih stopa. Rizik se može definirati kao budući neizvjesni događaj u kojem se ishod može razlikovati od očekivanja. Rizik u najširem obliku predstavlja opasnost, neizvjesnost, gubitak, neki budući neizvjesan događaj koji može imati i neželjene posljedice.

Dvije su osnovne skupine osiguranja: **životna i neživotna osiguranja**. Unutar svake skupine nekoliko je vrsta osiguranja.

Neživotna osiguranja (osiguranje imovine, nezgode, zdravstvena osiguranja, osiguranje od automobilske odgovornosti, kasko osiguranje, osiguranja od odgovornosti, osiguranje kredita, jamstava, financijskih gubitaka i dr.)

Životna osiguranja (životna, rentna, dopunska osiguranja uz osiguranje života, osiguranje života kod kojeg ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja i dr.)

DISTRIBUCIJA OSIGURANJA

Poslove distribucije osiguranja na području Republike Hrvatske mogu obavljati distributeri osiguranja upisani u registar HANFA-e i to posrednik u osiguranju, sporedni posrednik u osiguranju i društvo za osiguranje.

U posrednike u osiguranju ubrajaju se: zastupnik u osiguranju, fizička osoba; obrtnik zastupnik u osiguranju; društvo za zastupanje u osiguranju; broker u osiguranju, fizička osoba; obrtnik broker u osiguranju; društvo za brokerske poslove u osiguranju; kreditna institucija; investicijsko društvo; HP – Hrvatska pošta d. d.; Financijska agencija.

Svi posrednici upisani u registar HANFA-e moraju ispunjavati uvjete kontinuirane edukacije od minimalno 15 sati za svaku godinu koja istječe danom i mjesecom od njihova prvog upisa u registar HANFA-e odnosno položenog ispita za stjecanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju ili posredovanja u osiguranju ili reosiguranju. HGK je ovlašten edukator od strane HANFA-e i provodi kontinuirane edukacije.

FUNKCIJE OSIGURANJA

☉ Funkcija zaštite

☉ Neposredna zaštita

uključuje preventivne mjere (sprječavanje nastanka štete) i represivne mjere (mjere suzbijanja nastale štete).

☉ Posredna zaštita – ostvaruje se naknadom štete.

☉ Financijsko-akumulacijska funkcija osiguranja

očituje se u obliku različitih ulaganja prikupljenih sredstava u pojedine gospodarske grane, čime se unapređuje gospodarski razvitak.

☉ Društveno-socijalna

funkcija podrazumijeva ekonomsku zaštitu čovjeka i njegove imovine koja može biti oštećena ili uništena uslijed različitih opasnosti.

OSNOVNI POJMOVI U OSIGURANJU

OSIGURAVATELJ

Društvo za osiguranje je financijska institucija koje obavlja poslove osiguranja, odnosno prima uplate premija osiguranja te ima obvezu isplate naknade u slučaju nastanka osiguranog slučaja, odnosno štete.

UGOVARATELJ OSIGURANJA

Pravna ili fizička osoba koja sklapa ugovor o osiguranju sa društvom za osiguranje.

OSIGURANIK

Ugovorna strana čiji su život imovina ili zdravlje osigurani i koja ima pravo potraživati naknadu od osiguravatelja u slučaju štete.

KORISNIK OSIGURANJA

Pravna ili fizička osoba koja, na osnovi ugovora o osiguranju, ima pravo na isplatu naknade ukoliko nastupi osigurani slučaj (šteta).

OSIGURANI RIZIK

Element ugovora o osiguranju; događaj s obzirom na koji je sklopljeno osiguranje. Pod pojmom rizik podrazumijeva se budući neizvjesni događaj, nastao nezavisno od isključive volje osiguranika zbog kojeg osiguranik može pretrpjeti materijalnu štetu.

OSIGURANI SLUČAJ

Događaj koji može prouzročiti štetu i koji pripada ugovorenim rizicima pokrivenim od strane osiguravatelja.

UGOVORENA SVOTA

Iznos do kojega je osiguravatelj obavezan isplatiti štetu pri ispunjenju osiguranog slučaja.

PREMIJA

Novčani iznos koji je ugovaratelj osiguranja dužan platiti osiguratelju na temelju ugovora o osiguranju.

POLICA OSIGURANJA

Dokument o zaključenom ugovoru o osiguranju.

VINKULACIJA

Prijenos prava iz police na vinkulacijskog korisnika. U pravilu se obavlja u korist banke radi dodatnog osiguranja kredita

BONUS

Poseban popust društva za osiguranje namijenjen osiguranicima koji kroz određeno vremensko razdoblje nisu prouzročili štetni događaj.

MALUS

Poseban doplatak na premiju (povećanje premijske stope) koji se obračunava osigurniku za individualan nepovoljan odnos premije i šteta.

FRANŠIZA

Unaprijed dogovoreni financijski iznos ili postotak do kojega šteta nije nadoknativa iz osiguranja, iako je u pokriću (ugovoreni samopridržaj).

REOSIGURANJE

Zasebna djelatnost osiguranja koja se ostvaruje tako što osiguravatelj prenosi na reosiguravatelja dio rizika koji je prethodno preuzeo u osiguranje te zauzvrat plaća premiju reosiguranja.

INVESTICIJSKI FONDOVI

ŠTO SU INVESTICIJSKI FONDOVI

Investicijski fondovi prikupljaju sredstva brojnih ulagatelja s ciljem zajedničkog ulaganja prikupljene imovine u različite vrijednosne papire – dionice, obveznice, trezorske zapise i dr. Ukupna ulaganja fonda obično se nazivaju njegovim portfeljem koji je podijeljen na tzv. udjele u fondu. Svaki udjel predstavlja proporcionalan dio u ukupnoj imovini otvorenoga investicijskoga fonda. Primitkom nove uplate klijenta, fond izdaje odgovarajući broj novih udjela, dok se povlačenjem uloga odnosno prodajom otkupljuje odgovarajući broj udjela.

TKO UPRAVLJA VAŠIM ULAGANJEM U FOND?

Investicijskim fondovima upravljaju društva za upravljanje investicijskim fondovima, odnosno fond menadžeri. Njihov zadatak jest povjerena sredstva ulagati na financijskim tržištima, tako da za svoje ulagatelje ostvare maksimalno moguć prinos, uz prihvaćanje definiranoga rizika. Donose sve odluke o ulaganjima umjesto ulagatelja, u okviru strategije fonda opisane u prospektu – temeljnom dokumentu svakog investicijskog fonda, u kojem se definiraju karakteristike pojedinoga fonda, jer većina ljudi nema ni vremena ni znanja baviti se ulaganjima onako kako to rade fond menadžeri.

ZAŠTO ULAGATI U INVESTICIJSKE FONDOVE?

U svijetu milijuni ljudi ulažu u investicijske fondove. Zašto, i što ulaganje čini zanimljivim?

- **PROFESIONALNO UPRAVLJANJE** sredstvima uključuje analizu i odabir te praćenje prinosa odabranih vrijednosnih papira.
- **DIVERZIFIKACIJA** – strategija ulaganja koja se može sažeti u načelo ne stavljajte sva jaja u jednu košaru. Ulaganje novca u širok raspon kompanija i sektora može utjecati na smanjenje rizika ulaganja. Uglavnom je lakše postići diverzifikaciju ulaganjem u fond, u odnosu na samostalno ulaganje u pojedine dionice ili obveznice.
- **DOSTUPNOST** – investicijski fondovi omogućuju ulagateljima pristup portfeljima različitih vrsta imovine (dionicama, obveznicama i dr.) kojima upravljaju profesionalci. Tako ulagatelji sredstva investiraju na tržištima na kojima im inače, s obzirom na pojedinačne (manje) uloge, to možda ne bi bilo moguće. Ne treba puno novca za ulaganje u fond – započeti se može već sa stotinjak kuna, ovisno o fondu.
- **LIKVIDNOST** – investitori u fond mogu otkupiti svoje udjele u bilo kojemu trenutku, prema cijeni udjela koja se dnevno računa i objavljuje.

IZVORI INFORMACIJA:

- **Prospekt** – temeljni je dokument svakoga investicijskoga fonda, kao i Pravila fonda, koji definira karakteristike pojedinog fonda, u što spadaju i limiti ulaganja, odnosno rizičnost instrumenata u koje se ulažu prikupljena sredstva ulagatelja. U skladu s tim limitima ulaganja, bitno je određen prinos koji ulagatelji mogu očekivati.
- **Ključni podaci za ulagatelje** (skr. KIID, od engl. Key Investor Information Document) – sadrže opis bitnih karakteristika fonda te ulagateljima omogućuju razumijevanje vrste i značaja rizika fonda. Svi su podaci prikazani na dvije stranice, započinju kratkim opisom ciljeva i investicijske strategije fonda, profilom rizičnosti i uspješnosti fonda (tzv. SRRI indikator koji određuje kategoriju rizičnosti fonda, od 1 do 7), prikazom troškova i povijesnih prinosa fonda, a završavaju praktičnim informacijama za ulagatelje.
- **Internetske stranice društva za upravljanje** sadrže Zakonom propisane elemente poput dnevne objave cijene udjela fonda, prikaza prinosa za različita razdoblja, Prospekt i Pravila fonda, Ključne podatke za ulagatelje, posljednje revidirane godišnje izvještaje, polugodišnje izvještaje fonda, podatke o kontaktu itd.

VRSTE INVESTICIJSKIH FONDOVA

NOVČANI FONDOVI

Investiraju u depozite banaka, instrumente tržišta novca i kratkoročne dužničke vrijednosne papire najkvalitetnijih izdavatelja. Rast vrijednosti imovine fonda jest polagan, ali kontinuiran, dok su oscilacije vrijednosti udjela minimalne. Cilj je novčanih fondova zaštititi ulaganje od tržišnih oscilacija te osigurati visoku likvidnost i sigurnost uloga, uz stalan rast vrijednosti uloga odnosno stabilan prinos.

OBVEZNIČKI FONDOVI

Ulažu u dužničke vrijednosne papire, odnosno obveznice koje karakterizira manje osciliranje vrijednosti udjela (rizičnost). Takvi fondovi imaju za cilj stabilan rast vrijednosti udjela kroz investiranje u državne i korporativne obveznice koje donose fiksnu kamatu.

DIONIČKI FONDOVI

Primarno investiraju u dionice s ciljem dugoročnog ostvarivanja većih prinosa. Iako se dionički fondovi smatraju rizičnijima od obvezničkih ili novčanih fondova, povijesno gledajući, dionički fondovi ostvarili su na dugi rok najveće stope prinosa, veće od svih drugih vrsta vrijednosnih papira. Bez veće rizičnosti, odnosno većih promjena vrijednosti udjela, nije moguće ostvariti veće prinose.

MJEŠOVITI ILI URAVNOTEŽENI FONDOVI

Predstavljaju po svojoj strukturi i karakteristikama različite kombinacije obvezničkih i dioničkih fondova, kako bi u određenoj mjeri iskoristili mogućnost ostvarenja viših prinosa ulaganjima u dionice, ali istodobno iskoristili i stabilnost ulaganja u obveznice.

POSEBNI FONDOVI

Ulažu u različite klase imovine prema unaprijed definiranim pravilima. Strategije upravljanja najčešće su usmjerene na očuvanje vrijednosti inicijalnog ulaganja, uz ostvarenje prihvatljivih atraktivnih prinosa.

OTVORENI INVESTICIJSKI FONDOVI S JAVNOM PONUDOM (UCITS FONDOVI)

Uglavnom su namijenjeni širokom krugu ulagatelja.

ALTERNATIVNI INVESTICIJSKI FONDOVI (AIF)

Namijenjeni su ulagateljima s više iskustva i znanja u području ulaganja.

INVESTICIJSKI FONDOVI – OSNOVNI POJMOVI

FINANCIJSKI CILJ

Prije ulaganja u investicijske fondove, potencijalnim se ulagateljima preporučuje sagledati cjelokupnu osobnu imovinu, trenutne i buduće potrebe za novčanim sredstvima te sklonost preuzimanju rizika povezanih s određenom vrstom ulaganja. Nije isto ako vam je prioritet kod ulaganja likvidnost, sigurnost (što implicira manji rizik, ali i manji prinos koji se može ostvariti kroz novčane ili obvezničke fondove) ili, pak, ostvarenje viših prinosa (uz prihvaćanje više razine rizika, kroz ulaganja u dioničke fondove).

VREMENSKI HORIZONT

Profil rizičnosti pojedinih vrsta imovine značajno se mijenja ako je horizont ulaganja duži od godine dana. Ako je rok ulaganja duži, ima više smisla ulagati u rizičnije vrste imovine.

TROŠKOVI I NAKNADE

Troškove možete pronaći u dokumentima Prospektu i KIID-u. Jednokratni troškovi su: ulazna i izlazna naknada. Kontinuirani troškovi su: naknada za upravljanje i naknada depozitaru.

RIZIK I OČEKIVANI POVRAT

Samo zato što ste diverzificirali sredstva ulaganjem u fond, ne znači da je vaš rizik 0% – tržišta su nepredvidljiva. Kada ulažete, uvijek postoje rizici. Općenito, rizik je vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude manji od očekivanog ili negativan. Kada ulažete novac, uvijek postoji rizik gubitka. Razina se rizika razlikuje ovisno o vrsti fonda odnosno vrijednosnih papira u koje fond ulaže. Fondovi u koje ulažete trebali bi odgovarati vašim investicijskim ciljevima i sklonosti riziku.

KAKO KUPITI/PRODATI UDJELE U FONDU

Kupnju/prodaju udjela u investicijskim fondovima možete obaviti u društvu za upravljanje ili, ovisno o društvu, u poslovnici banaka te na internetskim stranicama društva odnosno Internet bankarstvom.

MIROVINSKI FONDOVI

SIGURNOST ZA TREĆU ŽIVOTNU DOB

Mirovinski fondovi prikupljeni novac ulažu na financijskim tržištima i ostvaruju dobit koja uvećava mirovinsku štednju na osobnim mirovinskim računima članova fonda.

Isplata mirovina iz I. stupa odvija se putem Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, iz II. stupa putem mirovinskih osiguravajućih društava, a iz III. stupa putem mirovinskih osiguravajućih društava ili dobrovoljnih mirovinskih fondova.

KAKO IZABRATI OBVEZNI MIROVINSKI FOND

U roku mjesec dana od dana stjecanja svojstva osiguranika osiguranja u sustavu obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti, potrebno je na šalteru REGOS-a u bilo kojoj poslovnic Fine, izabrati obvezni mirovinski fond određene kategorije (u skladu s ograničenjima iz Zakona). REGOS je osiguraniku dužan dostaviti obavijest o potrebi izbora fonda, sa svim relevantnim informacijama. Ako osoba u roku od mjesec dana ne izabere OMF, automatski će biti raspoređena u jedan od postojećih OMF-ova.

Član mirovinskog fonda može jednom godišnje promijeniti kategoriju mirovinskog fonda i to samo unutar istog mirovinskog društva te samo u kalendarskom mjesecu u kojemu je rođen.

Član mirovinskog fonda može prijeći u mirovinski fond iste kategorije kojim upravlja drugo mirovinsko društvo ako je od prethodne promjene mirovinskog fonda prošlo više od 14 dana, bez obzira je li prethodna promjena posljedica promjene mirovinskog fonda s obzirom na kategoriju, a kojim upravlja isto mirovinsko društvo ili promjene mirovinskog fonda kojim upravlja drugo mirovinsko društvo. U prve tri godine zaračunava se propisana izlazna naknada iz fonda, a nakon tri godine članstva prelazak je besplatan.

POGODNOSTI ZA ČLANSTVO U DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDovima

Država svakom osiguraniku u III. stupu odobrava poticaj, koji iznosi 15% iznosa godišnje uplate do najviše 5.000 kuna, tj. najviši državni poticaj može iznositi 750 kuna.

Članstvom u dobrovoljnome mirovinskom fondu članu se nudi mogućnost i da dobrovoljnu mirovinsku štednju za njega uplaćuje poslodavac. Izdvajanje poslodavaca u III. stup mirovinskog osiguranja do iznosa od 500 kuna mjesečno, tj. do 6.000 kuna godišnje, ne smatra se plaćom. Taj je iznos porezno priznat izdatak, odnosno rashod poslodavca.

Uštedeđena sredstva na računu III. stupa mogu se podići najranije s 55 godina života putem jednog od odabranih oblika mirovine, bez obzira na radni status.

MIROVINSKI FONDOVI – OSNOVNI POJMOVI

MIROVINSKO DRUŠTVO

Društvo koje na temelju odobrenja HANFE upravlja obveznim ili dobrovoljnim mirovinskim fondovima.

OBVEZNI MIROVINSKI FOND

Mirovinski fond koji osniva mirovinsko društvo i kojim mirovinsko društvo upravlja u svoje ime i za zajednički račun članova mirovinskoga fonda. Obvezni mirovinski fond može biti mirovinski fond kategorije A, B ili C.

OBVEZNI MIROVINSKI FONDOVI KATEGORIJE A, B, C

Kategorije obveznih mirovinskih fondova kojima upravlja isto mirovinsko društvo. Mirovinski fondovi različitih kategorija imaju različite strategije ulaganja. Preuzeti rizik treba biti najmanji u mirovinskome fondu kategorije C, a najveći u fondu kategorije A.

DOBROVOLJNI MIROVINSKI FOND

Fond koji može osnovati mirovinsko društvo ili društvo za upravljanje UCITS fondovima i kojim neko od navedenih društava upravlja u svoje ime, a za zajednički račun članova fonda. Dobrovoljni mirovinski fond može biti otvoreni i zatvoreni.

OTVORENI DOBROVOLJNI MIROVINSKI FOND

Dobrovoljni mirovinski fond u koji se mogu učlaniti sve fizičke osobe.

ZATVORENI DOBROVOLJNI MIROVINSKI FOND

Dobrovoljni mirovinski fond u koji se mogu učlaniti fizičke osobe koje su zaposlene kod poslodavca ili su članovi sindikata, članovi udruge samostalnih djelatnosti ili samozaposlene osobe.

POKROVITELJ

Pravna ili fizička osoba, uključujući i sindikate i poslodavce te udruge samostalnih djelatnosti, koja na bilo koji način sudjeluje u osnivanju zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda i uplatama u zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond u ime članova fonda.

ČLAN OBVEZNOGA MIROVINSKOG FONDA

Osiguranik koji je prijavljen u obveznome mirovinskom fondu.

SREDIŠNJI REGISTAR OSIGURANIKA (REGOS)

Državna ustanova čija je osnovna zadaća prikupljanje doprinosa za članove obveznih mirovinskih fondova te vođenje evidencije o broju i stanju osobnih mirovinskih računa u pojedinim obveznim fondovima.

ČLAN DOBROVOLJNOGA MIROVINSKOG FONDA

Osoba koja je pristupila fondu na temelju zaključenog ugovora o članstvu s mirovinskim društvom i upisana je u registar članova fonda, slijedom čega ostvaruje ili će ostvariti pravo na mirovinu, u skladu s odredbama mirovinskoga programa i zakona.

OSOBNİ RAČUN U OBVEZNOME MIROVINSKOM FONDU

Račun otvoren na ime člana mirovinskoga fonda u odabranome mirovinskom fondu, na kojemu se evidentiraju uplaćeni doprinosi i sve promjene osobne imovine člana mirovinskoga fonda tijekom razdoblja individualne kapitalizirane štednje, a koji vodi Središnji registar osiguranika.

MIROVINSKA OSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA

Specijalizirana društava za isplatu mirovina.

MIROVINSKI PROGRAM

Predstavlja cjelokupnost pravila, propisa, sporazuma, ugovora ili izjava kojima se uređuju međusobna prava i obveze za stjecanje prava na mirovinu u okviru dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje.

OSOBNİ RAČUN U DOBROVOLJNOME MIROVINSKOM FONDU

Račun otvoren na ime člana dobrovoljnoga mirovinskog fonda u odabranome fondu, na kojemu se evidentiraju uplaćena novčana sredstva i sve promjene osobne imovine člana fonda tijekom razdoblja individualne kapitalizirane štednje. Osobni račun vodi mirovinsko društvo.

KORISNIK MIROVINE

Osoba koja je ostvarila pravo na mirovinu i prima mirovinu.

MIROVINA

Periodična isplata u novcu koju mirovinsko osiguravajuće društvo ili fond isplaćuje osobi koja je ostvarila pravo na nju nakon ispunjavanja uvjeta propisanih zakonom. U slučaju obveznih mirovina isplata može biti samo doživotna, a u slučaju dobrovoljnih mirovina može biti doživotna ili privremena.

SUSTAV MIROVINSKOG OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ TEMELJI SE NA TRI STUPA

- ⊗ **I. stup: obvezno** mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti
 - ⊗ osobe koje rade izdvajaju doprinose za mirovinsko osiguranje, a iz tih se doprinosa isplaćuje mirovina sadašnjim korisnicima prava na mirovinu. Doprinos iznosi 20% bruto plaće za osobe koje su samo u I. stupu, a 15% za osobe koje su u I. i II. stupu. Osim doprinosa osiguranika, prvi stup financira se i iz državnoga proračuna.
- ⊗ **II. stup: obvezno** mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje
 - ⊗ osiguranici iz I. stupa koji su mlađi od 40 godina obvezno se osiguravaju u mirovinskom fondu koji sami izaberu te poštujući mogućnosti izbora kategorija postaju članovi mirovinskoga fonda; doprinos iznosi 5% bruto plaće.
- ⊗ **III. stup: dobrovoljno** mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje
 - ⊗ visina i dinamika uplata ugovara se s dobrovoljno izabranim mirovinskim fondom.

TRŽIŠTE KAPITALA

TRGOVINA FINANCIJSKIM INSTRUMENTIMA

Tržište kapitala, kao dio financijskoga tržišta, obuhvaća trgovinu financijskim instrumentima na uređenome tržištu i izvan njega. Najznačajnije obilježje tržišta kapitala je transparentnost trgovanja, odnosno javna dostupnost informacija potrebnih za donošenje investicijskih odluka.

Na tržištu kapitala pojedinac može sudjelovati izravno, posredstvom odabranog investicijskoga društva ili neizravno povjeravanjem novčanih sredstava institucionalnom investitoru, odnosno društvu za upravljanje investicijskim fondovima.

Zagrebačka burza d.d. – upravlja Uređenim tržištem i Multilateralnom trgovinskom platformom. Na Zagrebačkoj burzi vrijednosni papiri mogu se kupiti ili prodati jedino posredstvom brokera koji je zaposlen u investicijskome društvu ili kreditnoj instituciji, a koji su član Zagrebačke burze. Popis članova Zagrebačke burze nalazi se na www.zse.hr.

Fond za zaštitu ulagatelja – svrha Fonda je zaštita potraživanja klijenata (malih ulagatelja) u slučaju kada član Fonda nije u mogućnosti ispuniti svoje obveze prema klijentu, a potraživanja klijenta su osigurana do 150.000 kuna po klijentu člana Fonda. Operater Fonda je SKDD.

Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. (SKDD) – operater središnjeg depozitorija nematerijaliziranih vrijednosnih papira i operater središnjega registra ostalih nematerijaliziranih financijskih instrumenata, operater sustava poravnanja i namire nematerijaliziranih vrijednosnih papira te operater Fonda za zaštitu ulagatelja. Upisom u depozitorij, svakom novom ulagatelju SKDD otvara osnovni račun vrijednosnih papira koji glasi na njegovo ime, odnosno tvrtku. Više informacija je dostupno na www.skdd.hr.

SUDIONICI NA TRŽIŠTU KAPITALA U REPUBLICI HRVATSKOJ SU:

- ulagatelji u financijske instrumente
- posrednici (investicijska društva, kreditne institucije i ostali)
- izdavatelji vrijednosnih papira i ostalih financijskih instrumenata
- Zagrebačka burza d.d.
- Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. (SKDD)

TRŽIŠTE KAPITALA – OSNOVNI POJMOVI

INVESTICIJSKO DRUŠTVO („BROKERSKO DRUŠTVO“)

To je d.o.o. ili d.d. sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje temeljem odobrenja Hanfe obavlja poslove s vrijednosnim papirima.

BROKER

Fizička osoba, zaposlena u investicijskom društvu ili kreditnoj instituciji koja ima odobrenje Hanfe temeljem kojeg izvršava naloge klijenta (obavlja poslove zaprimanja i prijenosa naloga te izvršavanja naloga za račun klijenata).

INVESTICIJSKI SAVJETNIK

Fizička osoba, zaposlena u investicijskom društvu, kreditnoj instituciji ili društvu za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom koja na temelju odobrenja Hanfe pored poslova brokera može obavljati još i poslove upravljanja portfeljem te poslove investicijskog savjetovanja.

DIONICA

Vlasnički vrijednosni papir koji vlasniku daje pravo vlasništva u dioničkom društvu, a ovisno o pravima koja daju svome vlasniku (pravo upravljanja, pravo na dividendu, neka povlaštena prava) mogu biti: redovne i povlaštene dionice. Cijenu dionica određuje ponuda i potražnja.

OBVEZNICA

Dužnički vrijednosni papir koji imatelju, u određenome roku, daje pravo na povrat određenog iznosa glavnice i pripadajuće kamate. U odnosu na dionicu, obveznica je manje rizičan vrijednosni papir, s umjerenim prinosima.

INICIJALNA JAVNA PONUDA (IPO)

Prva javna ponuda dionica nekog društva prema investicijskoj javnosti.

PROFESIONALNI I MALI ULAGATELJ

Klijenti koji posjeduju dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj procjeni s tim povezanih rizika su profesionalni ulagatelji. Svi oni koji nisu profesionalni ulagatelji, smatraju se malim ulagateljima.

NEKI NOVI POJMOVI NA FINANCIJSKOM TRŽIŠTU

SKUPNO FINANCIRANJE (ENGL., CROWDFUNDING)

Način/proces prikupljanja novca putem neke platforme od velikog broja mikroinvestitora (ili donatora) za neki projekt ili cilj, a njegova svrha je dobivanje početnoga kapitala i financiranje ciljanoga pothvata ili projekta. Crowdfunding trenutno nije posebno reguliran unutar zakonodavnog okvira Republike Hrvatske, a ne postoji niti poseban propis na razini Europske unije koji bi regulirao tu materiju (na razini EU-a vode se rasprave o tome).

POSLOVNI ANĐELI (ENGL., BUSINESS ANGELS)

Ulagači koji ulažu ponajviše u poslovne projekte u njihovoj najranijoj fazi (novi projekti, start-up). To su najčešće individualni ulagači (koji se mogu povezati s drugima u grupe ili mreže anđela) koji pored sredstava, ulažu znanje i iskustva te daju savjete poduzetnicima.

LEASING

SUVREMENI NAČIN FINANCIRANJA

Leasing je suvremeni način financiranja koji se temelji na korištenju, a ne na vlasništvu nad nekim investicijskim dobrom. Posao leasinga je pravni posao u kojem davatelj leasinga pribavlja objekt leasinga na način da od dobavljača objekta leasinga kupnjom stekne pravo vlasništva na objektu leasinga, te primatelju leasinga odobrava korištenje tog objekta leasinga kroz određeno vrijeme, a primatelj leasinga se obvezuje za to plaćati naknadu.

Leasingom se mogu financirati vozila (osobna, gospodarska, specijalna, motocikli, plovila, zrakoplovi...), strojevi, različita oprema (uredska, informatička, medicinska, telekomunikacijska...), nekretnine itd.

Primatelji leasinga mogu biti pravne osobe, fizičke osobe, državne institucije i tijela jedinica lokalne uprave i samouprave.

Dva su osnovna tipa leasinga: financijski i operativni. Svaki tip ima svoje specifičnosti te omogućuje, uz jednostavan i brz postupak sklapanja ugovora, modeliranje otplate prema željama i mogućnostima primatelja leasinga.

Financijski leasing omogućuje da nakon isteka ugovora postanete vlasnikom objekta leasinga. Davatelj leasinga je pravni vlasnik objekta leasinga, a ekonomski vlasnik je primatelj leasinga. Primatelj leasinga uplatom posljednje leasing rate postaje vlasnik objekta leasinga.

Operativni leasing omogućuje korištenje objekta leasinga i njegovu zamjenu za novi po isteku ugovora. Davatelj leasinga pravni je i ekonomski vlasnik objekta leasinga.

LEASING – OSNOVNI POJMOVI

DAVATELJ LEASINGA

Leasing društvo koje objekt leasinga daje na korištenje primatelju leasinga.

PRIMATELJ LEASINGA

Fizička ili pravna osoba koja s davateljem leasinga sklapa ugovor o leasingu.

DOBAVLJAČ

Fizička osoba ili pravna osoba registrirana za proizvodnju, trgovinu i/ili servisiranje objekta leasinga.

OBJEKT LEASINGA

Svaka pokretnina (vozilo, stroj, plovilo, drugi objekt...) ili nekretnina koje je primatelj leasinga sam odabrao kod dobavljača.

JAMČEVINA

Iznos novčanog depozita u operativnom leasingu koji se u ugovorenoj visini pohranjuje kod davatelja leasinga za cijelo vrijeme trajanja ugovora kao beskamatno osiguranje za uredno i pravodobno ispunjenje svih dospjelih obveza primatelja leasinga, a umanjuje osnovicu za financiranje.

AKONTACIJA

Dio ukupne naknade za operativni leasing koji je unaprijed plaćen davatelju leasinga, a umanjuje osnovicu za izračun iznosa leasing obroka.

UČEŠĆE

Novčani iznos kojim primatelj leasinga sudjeluje prilikom sklapanja ugovora o financijskom leasingu. Umanjuje osnovicu za izračun naknada leasinga i ne vraća se primatelju leasinga u slučaju raskida ugovora o financijskom leasingu.

LEASING OBROK

Ugovoreni novčani iznos operativnog leasinga koji se primatelj leasinga obvezuje plaćati davatelju leasinga u određenim vremenskim razmacima.

LEASING RATA

Ugovoreni novčani iznos financijskog leasinga koji se primatelj leasinga obvezuje plaćati davatelju leasinga u određenim vremenskim razmacima.

OSTATAK VRIJEDNOSTI

Sporazumno utvrđena vrijednost objekta leasinga koja se temelji na očekivanoj tržišnoj vrijednosti objekta leasinga u trenutku isteka ugovora o operativnom leasingu, a koja utječe na izračun visine mjesečnih obroka.

SELL AND LEASE BACK ILI “POVRATNI LEASING”

Predstavlja pravni posao u kojem sudjeluju samo primatelj i davatelj leasinga, pri čemu primatelj leasinga prethodno u svojstvu dobavljača objekta leasinga prodaje objekt leasinga davatelju leasinga, koji potom davatelj leasinga predaje na korištenje primatelju leasinga uz obvezu primatelja leasinga na plaćanje naknade.

FAKTORING

KRA TKOROČNO FINANCIRANJE ZA BOLJU LIKVIDNOST

Factoring je oblik kratkoročnog financiranja na temelju prodaje kratkoročne imovine i namijenjen je pravnim osobama.

Zbog svoje osnovne funkcije (kratkoročna potraživanja se zamjenjuju za sredstva) factoring poboljšava likvidnost.

Posao faktoringa je pravni posao u kojemu pružatelj usluge faktoringa od dobavljača kupuje njegova nedospjela novčana potraživanja prema kupcu proizašla s osnove isporuke dobara i/ili pružanja usluga. Pružatelj usluge faktoringa isplaćuje sredstva dobavljaču prije dospjeća potraživanja te se naplaćuje od kupca po dospjeću potraživanja uz pravo na naplatu kamate i naknade.

Subjekti u poslovima faktoringa su dobavljač, pružatelj usluga faktoringa (faktor) i kupac.

FAKTORING – OSNOVNI POJMOVI

FAKTOR

Financijska institucija (faktoring društvo) ili banka ili specijalizirana faktor podružnica koja pruža usluge otkupa potraživanja (faktoringa).

DOBAVLJAČ

Poslovni subjekt koji je vjerovnik predmeta faktoringa (prodavatelj robe ili usluga).

KUPAC

Poslovni subjekt koji je dužnik predmeta faktoringa (kupac robe ili korisnik usluge).

POTRAŽIVANJE

Obveza naplativa u novcu koju kupac ima prema dobavljaču temeljem prodaje robe ili usluga.

FAKTURA

Račun s podacima o prodanoj ili izvršenoj usluzi.

PREDUJAM

Novčani iznos isplaćen dobavljaču temeljem nominalnog iznosa otkupljenog potraživanja, a nakon sklapanja Ugovora o faktoringu.

OSTATAK GLAVNICE

Zadržani iznos, iznos koji nije isplaćen u obliku predujma. Ovaj se iznos isplaćuje po dospijeću fakture, odnosno nakon plaćanja od strane kupca.

FAKTORING NAKNADA

Naknada koju dobavljač plaća faktoru za danu uslugu otkupa potraživanja, plaća se kao postotak na nominalni iznos fakture.

FAKTORING KAMATA

Kamata koju dobavljač plaća faktoru na dobiveni predujam, obračunava se i naplaćuje na iznos predujma.

REGRESNI FAKTORING

Posao faktoringa u kojemu dobavljač jamči pružatelju usluga faktoringa za obvezu kupca.

BEZREGRESNI FAKTORING

Posao faktoringa u kojemu cjelokupni rizik naplate tereti pružatelja usluge faktoringa, a dobavljač ne odgovara za naplativost predmeta faktoringa.

DODATNE INFORMACIJE

FINANCIJSKE INSTITUCIJE

- 20 banaka
- 3 stambene štedionice
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak
- 16 društava za osiguranje
- 51 društvo za brokerske poslove u osiguranju i reosiguranju
- više od 700 društava i obrta za zastupanje u osiguranju
- 23 društva za upravljanje investicijskim fondovima
- 99 UCITS i 36 alternativnih investicijskih fondova
- 1 poseban fond: Fond hrvatskih branitelja domovinskog rata i članova njihovih obitelji
- Zagrebačka burza d.d.
- Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
- Tržište novca i kratkoročnih vrijednosnica d.d.
- 7 investicijskih društava (brokerska društva) i 13 banaka koje imaju odobrenje za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima (brokerski i skrbnički poslovi te poslovi depozitne banke)
- 5 društava za upravljanje mirovinskim fondovima
- 12 obveznih mirovinskih fondova (po 4 fonda kategorije A, B i C)
- 8 otvorenih i 20 zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova
- 1 mirovinsko osiguravajuće društvo
- 15 leasing društava
- 6 faktoring društva
- 2 kartične kuće
- kreditne unije, mjenjači, kreditni posrednici...
- podružnice stranih društava
- pružatelji financijskih usluga s odobrenjem nadležnog regulatora država članica EU (uz notifikaciju)

KORISNE WEB STRANICE

• www.mfin.hr	• www.skdd.hr	• www.huo.hr
• www.hnb.hr	• www.regos.hr	• www.crane.hr
• www.hanfa.hr	• www.fina.hr	• www.hgk.hr
• www.dab.hr	• www.umfo.hr	• www.sepa.hr
• www.zse.hr	• www.hub.hr	

IMPRESSUM

IZDAVAČ

Hrvatska gospodarska komora

ZA IZDAVAČA

dr. sc. Luka Burilović

PRIPREMIO

Sektor za financijske institucije i ekonomske analize

Draškovićeva 45, 10000 Zagreb

Tel.: 01 / 4561-514

Fax: 01 / 4561-535

E-mail: bankarstvo@hgk.hr

DIZAJN I PRIJELOM

PRIVREDNI VJESNIK, Zagreb

TISAK

INTERGRAFIKA TTŽ, Zagreb

NAKLADA

1.500 primjeraka

hgk.hr

Zagreb, veljača, 2020.

U tekstovima su korištene i informacije sa slijedećih web stranica: www.hanfa;
www.hnb.hr; www.mfin.hr; te sa web stranica banaka i društava koja posluju na
financijskom tržištu u RH.

ODRICANJE OD ODGOVORNOSTI

Cilj ove brošure je informiranje javnosti o osnovnim pojmovima vezanim uz financijsko
tržište. Tekstovi su općenite naravi i ne mogu se koristiti za tumačenje zakonskih propisa
niti kao preporuke za ulaganje ili odabir financijskih usluga. Hrvatska gospodarska komora
ne prihvaća odgovornost za eventualne pogreške u ovom tekstu.

UDRUŽENJA FINACIJSKIH INSTITUCIJA HGK:

Udruženje banaka

Udruženje osiguravatelja

Udruženje društava za brokerske poslove u osiguranju i reosiguranju

Udruženje društava za zastupanje u osiguranju

Udruženje društava za upravljanje investicijskim fondovima

Udruženje društava za upravljanje mirovinskim fondovima
i mirovinskih osiguravajućih društava

Udruženje za poslovanje i posredovanje na finacijskim tržištima

Udruženje leasing društava

Udruženje pružatelja usluga faktoringa

**HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA**